

og gennem den rette og velbegrændede Benyttelse af Bevillingsmyndigheden, gennem det hele Arbejde i Thinget, at Folkethinget skal gjøre sin Billie gjældende; jeg tror, at det kan gjøre denne Billie gjældende, og jeg kan naturligvis kun ønske, at det skal ske; jeg tror, at jo mere Bægt man lægger paa de moralske Midler, jo mere vil man i Realiteten opnaa, jo mere modent man optræder, jo bedre vil man komme til Maalet. Det, at ty til Adresser, er et meget tvivlsomt Middel til at naae Maalet, og jeg tror at turde sige, at det, der foreligger, tilstrækkelig godtgjør dette. I Maris forelaa en Adresse, der blev vedtagen i Folkethinget, og som bekendt besvaret af Hans Majestæts Regjering, og den Fordring, der var filllet i den, blev fastholdt og gjentagen paa et senere Stadium, foran Finantslovens Behandling. Nu foreligger der en anden Adresse, og den er af vidt forskjellig Karakter. Jeg betragter — og det var det andet Moment, jeg tillod mig at nævne — Parlamentarismen for frafalden ved den her foreliggende Adresse, og i saa Henseende tilfredsstiller Adressen mig. Det er Noget, jeg skal erkjende, og jeg kan godt sige, at det er Noget, jeg skal anerkjende, at man er kommen til dette Punkt. Jeg tror nemlig ikke — og det er deri, jeg er væsentlig uenig i andre Betragtninger, der ere anstillede — at det er rigtigt at sige til de Herrer: Hvorfor fastholde I ikke Ederes Fordringer, hvorfor ere I ikke konsekvente; thi naar vi erkjende, at det, de ville, gaar imod vore Ønsker, saa maa vi være glæde ved, at de frafalde det og anerkjende, at de frafalde det. Jeg tager det til Indtægt som en Indvømmelse, og det glæder mig, og jeg siger, at det kan indeholde et Moment til fremtidig Samvirken. Jeg tror, som sagt fra en anden Side, at den politiske Handling, der vil ske, naar Adressen indgives, er ved et Svælg adskillt fra, hvad der skete i Maris Maaned, og jeg tror ikke, der er en Bro over dette Svælg. Jeg tror fremdeles, at, naar man er kommen over til den Side, som jeg anser for den rette, vil man let blive staaende der, og jeg tror ogsaa, man da staaar paa en sikkrere Grund og tillige paa en mere fælles Grund. Jeg veed meget vel, at man vil indvende derimod, og at man har indvendt derimod: Vi reservere os Alt, vi beholde vore Rettigheder in mento. Jeg skal tillade mig hertil at sige, at jeg betragter Fordringerne som frafaldne, og da jeg ikke kæmper mod dem, som oftere ere betegne dem her som det forenede Bønne, men kun kæmper mod deres Principer, naar jeg ikke billiger dem, saa er det, jeg tillader mig at tage Frafaldelsen til Indtægt. Nu kan man reservere saa Meget man vil, men der kommer Noget bag efter Reservationen, der kommer Afstemningen, og det er Kjendsgjerningen. Vi kunne tale saa Meget vi ville, og det kan have Betydning, men Ordene henveires let, og Ordene have væsentlig Betydning i Diebliffet, Afstemningen — det er

det, jeg kalder Kjendsgjerningen — bliver staaende, og den har blivende Værd. — Jeg skal hertil sige en anden Betragtning. Jeg tror, det er en almenlydig Sandhed, at, naar man har eftertragtet noget Større, og derefter er nøiede med og har taget noget Mindre, kan man ikke saa let gaa over til at faae det Større igjen. Det er en Regel, der gjælder i Livet, og den gjælder ganske vist i høiere Grad i Politiken, hvor Nødvendigheden altid stærkt og ubønhørlig gjør sig gjældende, og hvor Kjendsgjerningerne og de tidligere trufne Afgjørelser have en saa overordentlig stor Betydning, og det gjælder vel fremfor Alt, naar man kommer paa den høiere Politiks Gebet. Hvis der var Tale om et Lovgivningsspørgsmaal, om et Bevillingsspørgsmaal, ville de Herrer indvømme, at jeg har Ret, og jeg antager derfor ogsaa, at De ville indvømme, at jeg har Ret, naar der er Tale om det her Foreliggende. Jeg skal nævne et Exempel. Jeg sætter, at den høitærede Kultusminister, der forlangte Bevillingen til det nye Theater, havde faaet en Bevilling her til at fuldføre det saakaldte tre Femtedels Theater, som staaar paa Kongens Nytorv, og bygget ifølge denne Bevilling. Hvis han da havde sagt og gjentaget hvert Aar: Jeg vil have et nyt Theater, da tror jeg ikke, at man her havde hørt med videre Opmærksomhed paa denne Tale, man vilde ganske vist have skudt den fra sig og maaste endogfaa leet ad den. Et andet Exempel skal jeg tillade mig at fremdrage. I Hærløven staaar der, at Forsterkningen kan indkalbes, og Regjeringen har søgt Bevilling dertil; den blev negtet, og den høitærede Krigsminister, som modtog denne Negtelse, staaar desuagtet endnu med Loven og siger: Vi skulle have Forsterkningen indkaldt; men der er neppe Noget, der med stor Opmærksomhed her i Folkethinget har modtaget denne Fordring siden den Tid, da den først blev forkastet og Ministeren tog imod denne Forkastelse. Derfor tror jeg, at det har det største praktiske Værd, naar de Herrer sige, at de ville stemme for denne Adresse, navnlig for den foreliggende Vædring, fordi jeg tror, at de derved ere komne ind paa Noget, som strider imod, hvad de tidligere have villet, og jeg accepterer dette som Noget, der gjør, at de ikke let ville kunne komme bort dervfra, og at vi have faaet mere fælles Grund under Fødderne. Jeg kan ikke følge med de ærede Medlemmer, men et lille Stykke kan jeg dog følge med. Da jeg igaar blev bekendt med Vædringsforslaget til Adressen, saa sagde jeg strax: Det tiltaler mig i høi Grad, skulde jeg stemme for en Adresse, skulde det netop være en saadan som den her foreliggende, og ved nærmere Tale derom, sagde jeg: Jeg kan gjerne stemme for dette Forslag, men jeg forbeholder mig at stemme imod Adressen, og jeg gjør det for praktisk at vise, at jeg erkjender, at her er gjort et Skridt henimod det, som jeg anser for det Rette og det Bedste, der kan opnaas for Diebliffet.